

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 1575/2021
03.02.2022. године
Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Бранислава Босиљковића, председника већа, Бранке Дражић и Данијеле Николић, чланова већа, у парници тужилаца АА и ББ обоје из ..., са боравиштем у ..., чији је пуномоћник Милош Тодоровић адвокат из ..., против тужених ВВ и ГГ обоје из ..., чији је пуномоћник Стојан Такић адвокат из ..., ради утврђења својине и службености, одлучујући о ревизији тужилаца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж 2463/20 од 12.11.2020. године, у седници већа одржаној 03.02.2022. године, донео је

РЕШЕЊЕ

УКИДА СЕ пресуда Апелационог суда у Нишу Гж 2463/20 од 12.11.2020. године - став други изреке, и предмет **враћа** у том делу другостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Основног суда у Лесковцу П 3561/16 од 04.06.2020. године, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев и утврђено према туженима да су тужиоци власници, свако са по $\frac{1}{2}$ идеалних делова, следећих непокретности: 1) породичне стамбене зграде површине у габаритима 83 м², која се састоји од приземља и спрата укупне површине 166 м², на кп. ... која се листу непокретности број ... КО ... води као зграда број ... и дела кп. ... у површини од 207 м², од чега под зградом – објектом 83 м² и земљиште уз зграду – објекат у површини од 124 м², у мерама и границама ближе описаним у наведеном ставу изреке; 2) дела кп. ... у површини од 5 м², у мерама и границама ближе описаним у наведеном ставу изреке; и 3) дела економског објекта тужених (гаража) која се налази поред капије на североисточном делу кп ... КО ... у површини од 14,5 м², што су тужени дужни признати тужиоцима и омогућити им упис утврђеног права сувојине код Службе за катастар непокретности Лесковац. Ставом другим изреке, вишак тужбеног захтева преко досуђеног у ставу првом тачка 3) изреке, до траженог права својине на економском објекту тужених – гаражи која се налази у североисточном делу поред капије на кп ..., у површини од 21 м², која није евидентирана у бази катастра непокретности, а у мерама и границама ближе описаним у наведеном ставу изреке, одбијен је као неоснован. Ставом трећим изреке, усвојен је тужбени захтев и конституисана стална службеност пролаза кроз кп ... и делу кп ... КО ... у корист непокретности тужилаца из става првог изреке пресуде, у мерама и границама ближе описаним у наведеном ставу изреке, што су тужени дужни признати

тужиоцима. Ставом четвртим изреке, одлучено је да свака странка сноси своје трошкове спора.

Пресудом Апелационог суда у Нишу Гж 2463/20 од 12.11.2020. године, ставом првим изреке, одбијена је као неоснована жалба туженог ВВ и потврђена пресуда Основног суда у Лесковцу П 3561/16 од 04.06.2020. године у ставу првом, трећем и четвртном изреке, у односу на наведеног туженог. Ставом другим изреке, преиначена је првостепена пресуда у ставу првом изреке у односу на тужену ГГ, тако што је одбијен тужбени захтев да се према наведеној туженој утврди да су тужиоци власници свако на по 1/2 идеалних делова од следећих непокретности: 1) породичне стамбене зграде површине у габаритима 83 м², која се састоји из приземља и спрата укупне површине 166 м², на кп бр. ... уписане у лн. бр. ... КО ..., где се води као зграда број ..., као и дела кп. бр. ... у површини од 207 м², од чега под зградом – објектом 83 м² и земљиште уз зграду – објекат у површини од 124 м², у мерама и границама ближе описаним у наведеном ставу изреке; 2) дела кп. бр. ... у површини од 5 м², у мерама и границама ближе описаним у наведеном ставу изреке; 3) дела економског објекта тужених (гаража) који се налази поред капије на североисточном делу кп ... КО ..., у површини од 14,5 м², што би тужена била дужна да призна тужиоцима сваком са по 1/2 сувласничких делова и омогући им упис права својине у СКН Лесковац, у ставу трећем изреке, тако што је одбијен тужбени захтев да се према туженој конституише стална службеност пролаза кроз кп ... и део кп ... КО ..., у корист непокретности тужилаца из става првог изреке пресуде, у мерама и границама ближе описаним у наведеном ставу изреке, што би тужена била дужна да призна тужиоцима, и у ставу четвртном изреке, тако што су обавезани тужиоци да туженој накнаде трошкове парничног поступка у износу од 114.250,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену – става другог изреке, тужиоци су благовремено, преко пуномоћника, поднели ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Испитујући побијану пресуду, у смислу члана 408. у вези члана 403. став 2. тачка 2. Закона парничном поступку („Службени гласник РС“ бр. 72/11....18/20), Врховни касациони суд је оценио да је ревизија тужилаца основана.

Према утврђеном чињеничном стању, тужиоци су супружници и више година се налазе на привременом раду у Тужени су родитељи тужиоца АА. Тужиоци су, у договору са туженима и уз њихову сагласност, саградили нову породичну стамбену зграду површине у основи 83 м² на катастарској парцели ... КО ... која се састоји од приземног и спратног дела. Такође, тужиоци су учествовали у изградњи помоћних објеката на плацу па су им тужени по том основу признали право својине на ½ помоћног објекта – гаражи, димензија 7 x 5 метара, у површини од 14,5 м². Вештачењем вештака геодетске и грађевинске струке утврђен је положај предметних објеката на лицу места, површина земљишта потребна за њихову употребу и траса пружања сталне службености пролаза преко кп ... и кп ..., неопходне ради прилаза стамбеном објекту тужилаца директно са пута. Предметне парцеле кп ..., кп ... и кп ... КО ... уписане су у катастру непокретности као власништво туженог ВВ.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је усвојио тужбени захтев и према туженима утврдио право својине тужилаца на породичној стамбеној згради и делу економског објекта – гаражи, као и на земљишту које је потребно за редовно коришћење стамбеног објекта. Конституисана је стална службеност пролаза кроз означене парцеле ради прилаза стамбеном објекту тужилаца, с обзиром да земљиште које служи његовој редовној употреби нема директан излаз на улицу, све у описаним мерама, границама и површинама. Истакнути приговор недостатка пасивне легитимације на страни тужене оцењен је неоснованим јер се ради о спору за утврђење права својине на објекту који је изграђен у породичној заједници странака, па је без значаја што се имовина у јавним књигама води само на име туженог, а да конституисана службеност пролаза делује према свим корисницима наведених парцела у оквиру јединственог плаца.

Другостепени суд је, одлучујући о жалби тужене у погледу оцене приговора њене пасивне легитимације, закључио да је првостепени суд на правилно и потпуно утврђено чињенично стање погрешно применио материјално право. По становишту тог суда, предметне парцеле на којима се налазе нова породична стамбена зграда тужилаца и гаража, односно преко којих је конституисана службеност пролаза у корист тужилаца, у својини су туженог ВВ с обзиром да је у катастру непокретности уписан као власник истих и стога једини пасивно легитимисан у овом спору. Тужена нема пасивну легитимацију и због тога што се у конкретном случају не ради о утврђивању права својине по основу стицања у породичној заједници.

Основано се ревизијом тужилаца истиче да је побијана другостепена пресуда донета погрешном применом материјалног права услед чега чињенично стање није правилно и потпуно утврђено.

Одредбом члана 168. став 1. Породичног закона прописано је да имовина коју је супружник стекао пре склапања брака представља његову посебну имовину, док је ставом 2. наведеног члана прописано да имовина коју је супружник стекао у току трајања брака деобом заједничке имовине, односно наслеђем, поклоном или другим правним послом којим се прибављају искључиво права представља његову посебну имовину.

Према члану 171. став 1. Породичног закона, имовина коју су супружници стекли радом у току трајања заједнице живота у браку представља њихову заједничку имовину, док се према члану 176. став 2. наведеног Закона сматра да је упис извршен на оба супружника и када је извршен на име само једног од њих, осим ако након уписа није закључен писмени споразум супружника о деоби заједничке имовине, односно брачни уговор, или је о правима супружника на непокретности одлучивао суд.

Полазећи од цитираних законских одредби, а на основу чињеница које су до сада утврђене у поступку - да су тужени супружници и да живе у истом домаћинству, а да су земљиште и објекти на катастарским парцелама ..., ... и ... КО ..., које представљају јединствени плац на лицу места, уписани у јавним књигама као приватна својина туженог ВВ, не може се закључити да ли и тужена као супруга уписаног лица има својинска права на наведеним непокретностима, сходно члану 176. став 2.

Породичног закона. У том смислу није поуздано и јасно утврђено када и на који начин их је тужени стекао и уписао право својине на њима (члан 168. Породичног закона), да ли пре закључења брака са туженом или у току брака на неки од начина прописан чланом 168. став 2. Породичног закона, или се ради о заједничкој својини у смислу члана 171. наведеног закона.

Осим тога, у списима се налази само лист непокретности бр. ... КО ... према коме су земљиште на кп. ..., укупне површине 25,85 ари и три породичне стамбене зграде на њему, површина 68 м², 104 м² и 83 м², уписани као приватна својина туженог, а на основу података у обављеним вештачења у поступку не могу се утврдити власничка права на друге две парцеле ... и ... и објектима који се налазе на њима, што је неопходно како за одлучивање о тужбеном захтеву за утврђење права својине на основу чланова 22. став 1 и 24. Закона о основама својинскоправних односа, тако и о тужбеном захтеву за конституисање сталне службености пролаза сходно члану 49. и 50. истог закона. Иако ревизијски суд прихвата становиште другостепеног суда да се тужбени захтев за утврђење права својине не заснива на институту стицања у породичној заједници, већ на стицању својине сопственом градњом на туђем земљишту уз сагласност власника земљишта, имајући у виду садржину и правну природу постављеног тужбеног захтева, пасивну легитимацију у овом спору могу имати она лица која су власници непокретности у односу на које су усмерени захтеви тужилаца, што у овом случају није утврђено.

С обзиром на посебна правила која важе за упис права својине на заједничкој имовини супружника, за оцену приговора пасивне легитимације није било довољно само имати у виду стање у јавним књигама, већ је потребно утврђење да ли се ради о заједничкој имовини стеченој током брака или посебној имовини супружника, нарочито ако се има у виду да су се тужени у току поступка изјашњавали о могућности закључења поравнања које су им тужиоци понудили тако да тужиоцима под одређеним условима признају право својине на по 1/2 удела на кући са правом коришћења земљишта за редовну употребу.

Из наведених разлога се за сада не може прихватити да тужена нема пасивну легитимацију у овој парници јер уколико се утврди да се ради о заједничкој имовини тужених стеченој током брака, сматрало би се да је упис извршен на оба супружника, па би у тој ситуацији и тужена морала бити странка у овом спору као јединствени и нужни супарничар, у смислу члана 210. и 211. ЗПП.

Имајући у виду наведено, за сада је пасивна легитимација тужене остала спорна па је другостепена пресуда морала бити укинута.

У наставку поступка другостепени суд ће имати у виду изложене примедбе, па ће о жалби тужене поново одлучити правилном применом материјалног права и донети нову закониту одлуку.

Из наведених разлога одлучено је као у изреци решења на основу члана 416. став 1. Закона о парничном поступку.

**Председник већа – судија
Бранислав Босиљковић,с.р.**

За тачност отправака
Управитељ писарнице
Марина Антонић